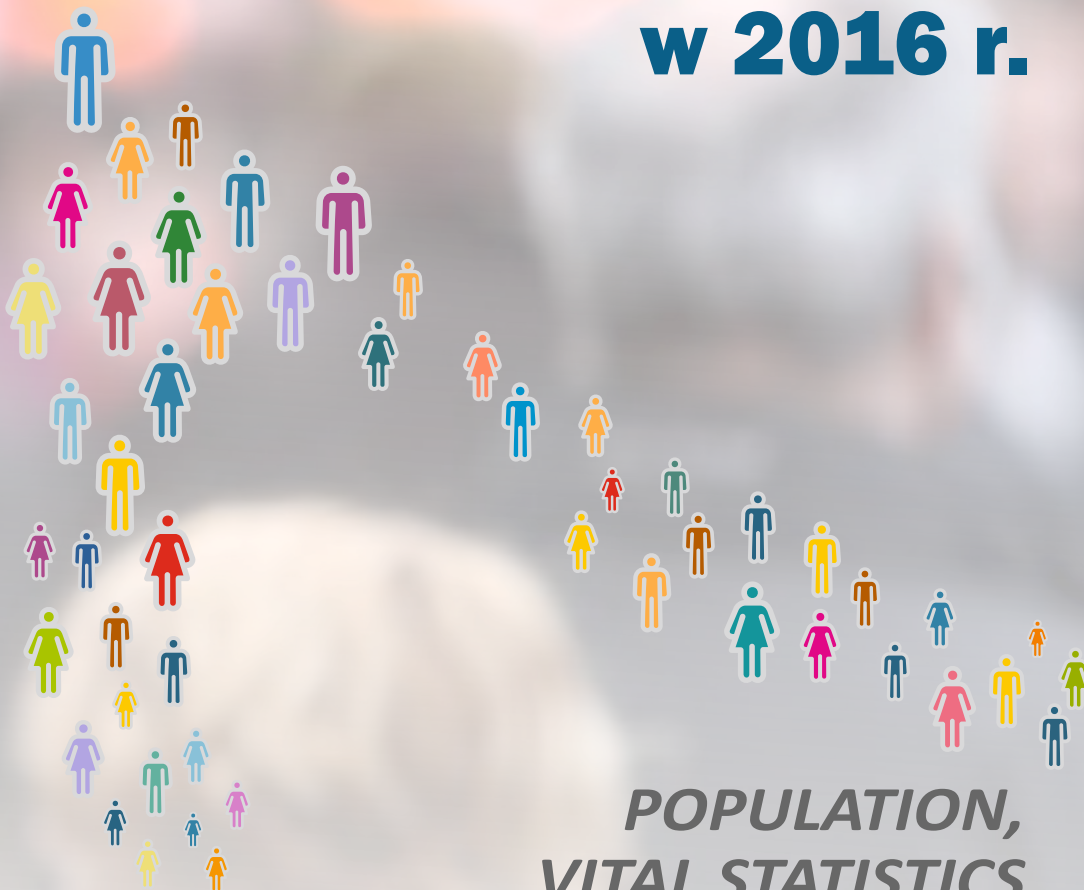

Urząd Statystyczny w Katowicach
Statistical Office in Katowice

INFORMACJE I OPRACOWANIA
STATYSTYCZNE
STATISTICAL INFORMATION
AND ELABORATIONS

LUDNOŚĆ, RUCH NATURALNY I MIGRACJE w województwie śląskim w 2016 r.

**POPULATION,
VITAL STATISTICS
AND MIGRATIONS**
*in the Śląskie Voivodship
in 2016*

KATOWICE 2017

URZĄD STATYSTYCZNY W KATOWICACH
STATISTICAL OFFICE IN KATOWICE

INFORMACJE I OPRACOWANIA
STATYSTYCZNE
STATISTICAL INFORMATION
AND ELABORATIONS

**LUDNOŚĆ,
RUCH NATURALNY
I MIGRACJE
w województwie śląskim
w 2016 r.**

*POPULATION,
VITAL STATISTICS
AND MIGRATIONS
in the Śląskie Voivodship
in 2016*

KATOWICE 2017

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH

Kropka (•) – zupełny brak informacji lub brak informacji wiarygodnych

Kreska (–) – zjawisko nie wystąpiło

Znak x – wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe

„W tym” – oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy

SKRÓTY

p. proc. – punkt procentowy

tys. – tysiąc

tj. – to jest

tzn. – to znaczy

Dz. U. – Dziennik Ustaw

poz. – pozycja

nr (Nr) – numer

tabl. – tablica

ISBN 978-83-89641-74-8

Przy publikowaniu danych US prosimy o podanie źródła

Opracowanie analityczne i tabelaryczne
Jan FRYC, Helena ZATOŃSKA

Opracowanie graficzne, wersja elektroniczna
Monika LICHOTA-CZAPLA

Tłumaczenie na język angielski
Justyna PAJĄK

PRZEDMOWA

Przekazuję Państwu publikację **Ludność, ruch naturalny i migracje w województwie śląskim w 2016 r.**, która jest cyklicznym opracowaniem dotyczącym sytuacji demograficznej województwa śląskiego.

Opracowanie zawiera informacje statystyczne o stanie i strukturze ludności, ruchu naturalnym oraz migracjach zagranicznych i wewnętrznych ludności. Publikacja składa się z uwag metodycznych zawierających definicje podstawowych pojęć i wskaźników, komentarza analitycznego oraz części tabelarycznej. Całość opracowania wzbogacono prezentacją graficzną wybranych zjawisk demograficznych.

Wyrażam nadzieję, że publikacja okaże się praktycznym i interesującym źródłem informacji dla wszystkich zainteresowanych przedmiotową tematyką.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Katowicach

AURELIA HETMAŃSKA

Katowice, lipiec 2017 r.

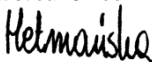
PREFACE

*I am presenting you with the publication **Population, Vital Statistics and Migrations in the Śląskie Voivodship in 2016**, which is a subsequent elaboration concerned with the current demographic situation of the Śląskie Voivodship.*

The publication contains statistical information on the size and structure of population, vital statistics as well as international and internal migrations. The elaboration consists of methodological notes comprising definitions of basic concepts and indices, an analytical commentary and a tabular part. The entire publication is enriched with a graphic presentation of selected demographic phenomena.

I hope that the publication will prove a practical and interesting source of information for all interested in the issues connected with demography.

Director
of the Statistical Office in Katowice

AURELIA HETMAŃSKA

Katowice, July 2017

SPIS TREŚCI

PRZEDMOWA
UWAGI METODYCZNE
WYNIKI BADAŃ – SYNTEZA
Ludność
Małżeństwa
Rozwody. Separacje
Urodzenia
Zgony
Migracje ludności
Typologia demograficzna powiatów

WYKRESY I MAPY

Ludność według płci i ekonomicznych grup wieku w 2016 r.
Struktura małżeństw według wieku nowożeńców w 2016 r.
Rozpad małżeństw według przyczyn w 2016 r.
Struktura rozwodów według okresu trwania małżeństwa w 2016 r.
Struktura rozwodów według liczby małoletnich dzieci w 2016 r.
Rozwody według przyczyn rozkładu pożycia małżeńskiego w 2016 r.
Struktura urodzeń żywych według wieku matki w 2016 r.
Struktura zgonów według przyczyn i płci w 2015 r.
Napływy i odpływy migrantów z/do województwa śląskiego w 2016 r.
Emigranci według grup wieku i płci w 2016 r.
Typy rozwoju ludnościowego powiatów według metody Webba w 2016 r.
Ludność według płci i wieku w 2016 r.
Województwo śląskie w 2016 r.
Zmiana liczby ludności w latach 2010–2016
Ludność na 1 km ² w 2016 r.
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2016 r. ...
Urodzenia żywe na 1000 ludności w 2016 r.
Zgony na 1000 ludności w 2016 r.
Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2016 r. ...
Zgony według wybranych przyczyn w 2015 r.
Saldo migracji stałej na 1000 ludności w 2016 r.

CONTENTS

	Strona Page
PREFACE	3
METHODOLOGICAL NOTES	6/9
RESULTS OF SURVEYS – SYNTHESIS	12
Population	12
Marriages	13
Divorces. Separations	14
Births	15
Deaths	17
Migration of population	18
Demographic typology of powiats	19

GRAPHS AND MAPS

Population by sex and economical age groups in 2016	13
Structure of marriages by the age of brides and bridegrooms in 2016	13
Breakdown of marriages by causes in 2016	14
Structure of divorces by duration of marriage in 2016	14
Structure of divorces by the number of under age children in 2016	15
Divorces by causes of marriage breakdown in 2016	15
Structure of live births by age of mother in 2016	16
Structure of deaths by causes and sex in 2015 ..	17
Inflow and outflow of migrants from/to the Śląskie Voivodship in 2016	18
Migrants by age groups and sex in 2016	19
Types of population development by the Webb's method in 2016	20
Population by sex and age in 2016	21
Śląskie Voivodship in 2016	22
Change of the number of population in 2010–2016	23
Population per 1 km ² in 2016	23
Working population per 100 non-working population in 2016	24
Live births per 1000 population in 2016	24
Deaths per 1000 population in 2016	25
Natural increase per 1000 population in 2016	25
Deaths by selected causes in 2015	26
Net migration for permanent residence per 1000 population in 2016	26

TABLICE

TABLES

		Tablica Table
Wybrane dane o ludności (2012–2016)	<i>Selected data on publication (2012–2016)</i>	1
Ludność według płci oraz powiatów i gmin w 2016 r.	<i>Population by sex and powiats and gminas in 2016</i>	2
Ludność według płci i grup wieku w powiatach w 2016 r.	<i>Population by sex and age groups in powiats in 2016</i>	3
Ludność według płci i grup wieku w miastach na prawach powiatu w 2016 r.	<i>Population by sex and age groups in cities with powiat status in 2016</i>	4
Ludność według ekonomicznych grup wieku oraz płci w powiatach w 2016 r.	<i>Population by economic groups of age and sex in powiats in 2016</i>	5
Ludność według ekonomicznych grup wieku oraz płci w miastach na prawach powiatu w 2016 r.	<i>Population by economic groups of age and sex in cities with powiat status in 2016</i>	6
Ruch naturalny ludności według powiatów i gmin w 2016 r.	<i>Vital statistics by powiats and gminas in 2016</i>	7
Współczynniki ruchu naturalnego ludności według powiatów i gmin w 2016 r.	<i>Indices vital statistics by powiats and gminas in 2016</i>	8
Rozwody i separacje według powiatów w 2016 r.	<i>Divorces and separations by powiats in 2016</i>	9
Ruch wędrowniczy ludności według powiatów i gmin w 2016 r.	<i>Migrations of population by powiats and gminas in 2016</i>	10
Współczynniki ruchu wędrowniczego ludności według powiatów i gmin w 2016 r.	<i>Indices of migrations of population by powiats and gminas in 2016</i>	11
Stan, ruch naturalny, migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności w podregionach w 2016 r.	<i>Size, vital statistics, internal and international migrations of population in subregions in 2016 ...</i>	12

W wersji angielskiej: przedmowa, spis treści, uwagi metodyczne, tablice.

In English version: preface, contents, methodological notes, tables.

UWAGI METODYCZNE

Dane o liczbie ludności zostały opracowane **metodą bilansową**, według następującego schematu:

Stan ludności na początek okresu (roku, kwartału)

- + urodzenia żywe
- zgony
- + zameldowania na pobyt stały (z innych jednostek podziału terytorialnego i z zagranicy)
- wymeldowania z pobytu stałego (do innych jednostek podziału administracyjnego i za granicę)
- + zameldowania na pobyt czasowy ponad 3 miesiące (z innych jednostek podziału administracyjnego)
- wymeldowania z pobytu czasowego ponad 3 miesiące (do innych jednostek podziału administracyjnego)
- +(-) przesunięcia ludności z tytułu zmian administracyjnych
- = Stan ludności na końcu okresu (roku, kwartału).

Dane o liczbie i strukturze ludności opracowano według krajowej definicji zamieszkania. Oznacza to, że bilans nie obejmuje osób przybyłych z zagranicy na pobyt czasowy (bez względu na okres ich czasowego przebywania), natomiast ujmuje stałych mieszkańców Polski przebywających czasowo za granicą (bez względu na okres ich nieobecności). Od 2010 r. podstawą (bazą wyjściową) bilansu są wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i mieszkań z dnia 31.03.2011 r.

Przez ludność **w wieku produkcyjnym** rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18–64 lata, dla kobiet 18–59 lat. Wśród ludności w wieku produkcyjnym wyróżnia się ludność w wieku **mobilnym**, tj. w wieku 18–44 lata i **niemobilnym**, tj. mężczyźni – 45–64 lata, kobiety – 45–59 lat. Przez ludność **w wieku nieprodukcyjnym** rozumie się ludność **w wieku przedprodukcyjnym**, tj. 0–17 lat oraz ludność **w wieku poprodukcyjnym**, tj. mężczyźni – 65 lat i więcej, kobiety – 60 lat i więcej.

Mediana wieku (wiek środkowy) ludności jest parametrem wyznaczającym granicę wieku, którą połowa ludności już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła.

Współczynnik obciążenia demograficznego to stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym.

Dane o **ruchu naturalnym ludności** w podziale terytorialnym opracowano:

- urodzenia – według miejsca zameldowania na pobyt stały matki noworodka,
- zgony – według miejsca zameldowania na pobyt stały osoby zmarłej,
- małżeństwa – według miejsca zameldowania na pobyt stały męża przed ślubem; w przypadku, gdy mąż mieszkał za granicą według miejsca zameldowania żony przed ślubem,
- rozwody – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo o rozwód (w przypadku gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka); nie uwzględnia się wyłącznie tych rozwodów, w których w momencie wniesienia powództwa obie osoby zamieszkiwały za granicą,
- separacje – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka), w przypadku zgodnego wniosku stron – według miejsca zamieszkania męża; nie są uwzględniane przypadki, gdy obie strony mieszkają za granicą.

Płodność kobiet mierzy się współczynnikiem obliczonym jako iloraz liczby urodzeń żywych i liczby kobiet w wieku rozrodczym (15–49 lat). Oprócz ogólnych współczynników płodności podaje się również współczynniki grupowe (cząstkowe), obliczone jako ilorazy liczby urodzeń żywych z kobiet w danej grupie wieku i liczby kobiet w tej samej grupie wieku. Urodzenia z matek w wieku poniżej 15 lat zalicza się do grupy 15–19 lat; urodzenia z matek w wieku 50 lat i więcej zalicza się do grupy 45–49 lat.

Współczynnik dzietności kobiet oznacza liczbę dzieci, którą urodziłaby przeciętnie kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15–49 lat), przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłaby z intensywnością obserwowaną w badanym roku, tzn. przy przyjęciu cząstkowych współczynników płodności z tego okresu za niezmiennie.

Współczynnik dynamiki demograficznej wyraża relację liczby urodzeń żywych w danym okresie do liczby zgonów w tym okresie.

Przyrost naturalny ludności obliczono jako różnicę liczby urodzeń żywych i liczby zgonów w danym okresie.

Za **zgon niemowlęcia** uważa się zgon dziecka w wieku poniżej 1 roku, za **zgon noworodka** – zgon dziecka w wieku poniżej 4 tygodni (poniżej 28 dni), przez 0 dni określa się wiek żywo urodzonego noworodka, który nie przeżył 24 godzin.

Przeciętne dalsze trwanie życia wyraża średnią liczbę lat, jaką ma jeszcze do przeżycia osoba w danym wieku, przy założeniu stałego poziomu umieralności z okresu, dla którego opracowano tablice trwania życia.

Przez **migracje wewnętrzne** rozumie się zmiany miejsca stałego (lub czasowego) pobytu, polegające na przekroczeniu granicy administracyjnej gminy w celu osiedlenia się na stałe (lub pobyt czasowy) oraz przemeldowanie z pobytu czasowego na pobyt stały w danej miejscowości, jeżeli poprzednie miejsce pobytu stałego znajdowało się w innej gminie. W przypadku gminy miejsko-wiejskiej migracją jest również zmiana miejsca zamieszkania między terenami miejskimi i wiejskimi gminy.

Migracje wewnętrzne ludności nie uwzględniają zmian adresu w granicach tej samej jednostki, gdyż takie przemieszczenie nie powoduje zmiany w liczbie i strukturze ludności tej jednostki.

W ramach migracji wewnętrznych ludności rozróżnia się **ruch międzywojewódzki**, czyli przemieszczenia ludności z jednego województwa do innego województwa oraz **ruch wewnątrzwojewódzki**, tj. zmiany miejsca zamieszkania osób w granicach tego samego województwa.

Migracje zagraniczne ludności – to przemieszczenie ludności związane ze zmianą kraju zamieszkania.

Typologia demograficzna według J.W. Webba jest sposobem uporządkowania jednostek przestrzennych przy uwzględnieniu dwóch czynników rozwoju, tj. przyrostu naturalnego (PN) i salda migracji (SM).

Metoda Webba polega na zakwalifikowaniu badanej jednostki do jednego z ośmiu typów rozwoju ludności w zależności od znaku i wartości bezwzględnej przyrostu naturalnego oraz salda migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 1000 ludności. Klasyfikacja Webba wyróżnia:

➤ **Typy rozwojowe** (przyrost liczby ludności)

Typ A: $+PN > |-SM|$ – dodatni przyrost naturalny przewyższa ujemne saldo migracji,

Typ B: $+PN > +SM$ – dodatni przyrost naturalny jest wyższy od dodatniego salda migracji,

Typ C: $+PN < +SM$ – dodatni przyrost naturalny jest niższy od dodatniego salda migracji,

Typ D: $|-PN| < +SM$ – dodatnie saldo migracji z nadwyżką rekompensuje ujemny przyrost naturalny;

➤ **Typy regresywne** (spadek liczby ludności)

Typ E: $|-PN| > +SM$ – ujemny przyrost naturalny nie jest rekompensowany przez dodatnie saldo migracji,

Typ F: $|-PN| > |-SM|$ – ubytek liczby ludności powodowany jest w większym stopniu ujemnym przyrostem naturalnym niż ujemnym saldem migracji,

Typ G: $|-PN| < |-SM|$ – ubytek liczby ludności powodowany jest w większym stopniu ujemnym saldem migracji niż ujemnym przyrostem naturalnym,

Typ H: $+PN < |-SM|$ – ujemne saldo migracji nie jest rekompensowane przez dodatni przyrost naturalny.

Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego ludności w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności zamieszkującej dany obszar według stanu na połowę roku (30 VI).

Dane o zgonach według przyczyn ze względu na 2 etapy opracowania prezentowane są z rocznym opóźnieniem.

Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

Dane w publikacji prezentowane dla województwa, podregionów, powiatów i gmin odpowiadają poziomowi 2, 3, 4 i 5 Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS), obowiązującej od 1 I 2008 r., wprowadzonej rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 XI 2007 r. (Dz.U. Nr 214, poz. 1573, z późniejszymi zmianami).

METHODOLOGICAL NOTES

Data on size of population have been prepared using the **balance method**, according to the following pattern:

Size of population at the beginning of the period (year, quarter)

- + live births
- deaths
- + registration for permanent residence (from other units of territorial division and from abroad)
- deregistration from permanent residence (to other units of administrative division and abroad)
- + registration for temporary stay above 3 months (from other units of administrative division)
- deregistration from temporary stay above 3 months (to other units of administrative division)
- +(-) changes in population caused by administrative changes

= Size of population at the end of the period (year, quarter).

The data on the size and structure of population have been compiled according to the national definition of residence. This means that the population balance does not include people who have arrived from abroad for temporary stay (regardless of the duration of their temporary stay), but includes permanent residents of Poland temporarily staying abroad (regardless of the duration of their absence). Since 2010, the basis of the balance (the starting basis) is the results of the Population and Housing Census held on March 31, 2011.

The **working age population** refers to males, aged 18–64, and females, aged 18–59. In this category, the age groups of **mobility** (i.e. 18–44) and **non-mobility** (i.e. 45–64 for males and 45–59 for females) are distinguished. The **non-working age population** is defined as the **pre-working age population**, i.e. up to the age of 17, and the **post-working age population**, i.e. 65 and more for males and 60 and more for females.

Median age of population is a parameter determining the exact age, which half of population already exceeded and second half – did not reach yet.

Age dependency ratio is the number of people at non-working age to the number of people at working age.

Data regarding **vital statistics** according to territorial division were compiled as follows:

- births – according to the mother's place of permanent residence,
- deaths – according to the place of permanent residence of the deceased,
- marriages – according to the husband's place of permanent residence before contracting of the marriage (in cases when the husband lived abroad before contracting of the marriage, the wife's place of residence before contracting of the marriage is used),
- divorces – according to the plaintiff's place of residence (in case when person filing petition resides abroad, place of residence of a spouse has been taken),
- separations – according to the plaintiff's place of residence (in case when person filing petition resides abroad, place of residence of a spouse has been taken; in cases of unanimous petition of both of persons – residence of husband is used; cases when both parties live abroad are not taken into consideration).

Female fertility rate is calculated as the ratio of the number of live births and the number of women at the reproductive age (15–49). Besides total fertility rate, age-specific fertility rates are published that are calculated as the ratios of the number of live births from women and the number of these women in the same groups of age. Births from mothers at the age under 15 are included in the group 15–19 and from the mothers at the age of 50 and over – in the group 45–49.

Total fertility rate expresses the average number of children that would be born by a woman during her whole childbearing period (15–49 years), assuming that in particular phases of this period she would give birth to children with the intensity observed among women in a reference year, i.e. the age-specific fertility rates are treated as constant.

Demographic dynamics rate is the ratio of the number of live births to the number of deaths in a given period.

Natural increase of population is the difference between the number of live births and the number of deaths.

The **infant death** means the death under 1 year of age, the **new born infant death** – under 4 weeks of age (up to 28 days of life), 0 day indicates the age of new live born infant, who did not survive 24 hours.

Life expectancy is expressed by the average number of years that a person at the exact age still has to live, assuming a fixed mortality level from the period for which life expectancy tables were compiled.

Internal migration is understood as the change of permanent (or temporary) residence, consisting in crossing the administrative boundary of the gmina to settle permanently (or temporarily) and to check out of temporary residence for permanent residence in a given locality if the previous permanent residence was located in another gmina. In the case of urban-rural gmina migration, it is also a change of residence between urban and rural areas of the gmina.

The changes of address within the same unit are excluded from data on internal migration, as they do not influence the size and structure of the population in this unit.

Internal migration is divided into two groups: **intervoivodship movement** (from one to the other voivodship) and **intravoivodship movement** (within the same voivodship).

International migration of the population – is understood as moves of the persons related to the change of country of residence.

Demographic typology according to J.W. Webb is a way to organize spatial units, taking into account two development factors, i.e. natural increase (NI) and net migration (NM).

The Webb's method is based on classifying the investigated unit into one of eight types of population development depending on the sign and the absolute value of the natural increase and the net migration for permanent residence per 1000 population. Webb's Classification distinguishes:

➡ **Types of development** (population increase)

Type A: $+NI > |-NM|$ – positive natural increase is greater than negative net migration,

Type B: $+NI > +NM$ – positive natural increase is higher than positive net migration,

Type C: $+NI < +NM$ – positive natural increase is lower than positive net migration,

Type D: $|-NI| < +NM$ – positive surplus net migration compensates negative natural increase;

➡ **Regression types** (decline in number of population)

Type E: $|-NI| > +NM$ – Negative natural increase is not compensated by a positive net migration,

Type F: $|-NI| > |-NM|$ – the decline in the number of population is caused by the negative natural increase to a greater extent than the negative net migration,

Type G: $|-NI| < |-NM|$ – the decline in the number population is due to a greater negative net migration than negative increase,

Type H: $+NI < |-NM|$ – negative net migration is not compensated by positive natural increase.

Rates concerning vital statistics of the population according to territorial divisions were calculated as the ratio of the number of defined events to the number of population (as of 30 VI).

Data on deaths by cause due to 2 stages of elaboration are presented with one year delay.

Relative numbers (indicators, interest) were generally calculated on the basis of absolute data expressed with greater accuracy than indicated in the tables.

Data in the publication presented for the voivodship, subregions, powiats and gminas correspond to level 2, 3, 4 and 5 of the Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NTS), effective from 1 January 2008, introduced by the decree of the Council of Ministers of 14 November 2007 (Journal of Laws No. 214, item 1573, with later amendments).

WYNIKI BADAŃ – SYNTEZA

LUDNOŚĆ

W 2016 r. odnotowano w województwie śląskim spadek liczby ludności w relacji do 2015 r. Od lat 90. liczba ludności wykazuje tendencję malejącą, od 2002 r. systematycznie obniża się liczba ludności miast i jednocześnie wzrasta liczba ludności wsi. W 2016 r. odnotowano przewagę liczby zgonów nad liczbą urodzeń oraz ujemne saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały.

Współczynnik feminizacji według grup wiekowych i miejsca zamieszkania w 2016 r.

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Miasta	Wieś
O g ó ł e m	107,3	108,5	103,6
0-14 lat	95,2	95,1	95,5
15-19	95,5	96,2	93,7
20-29	96,2	96,1	96,2
30-39	97,6	97,6	97,9
40-59	102,9	104,3	98,3
60-64	115,6	118,6	104,4
65 lat i więcej	150,6	151,7	146,1

W końcu grudnia 2016 r. ludność województwa śląskiego liczyła 4559,2 tys. osób (11,9% ludności w kraju), mniej o 0,3% niż w końcu 2015 r. Biorąc pod uwagę przekrój terytorialny według powiatów w jedenastu powiatach odnotowano przyrost rzeczywisty ludności. Największy przyrost rzeczywisty odnotowano w powiecie mikołowskim (o 0,6%) i bielskim (o 0,5%), natomiast największy ubytek rzeczywisty

w Częstochowie (o 0,9%) oraz w: Bytomiu, Dąbrowie Górniczej, Gliwicach, Piekarach Śląskich, Sosnowcu (po 0,7%).

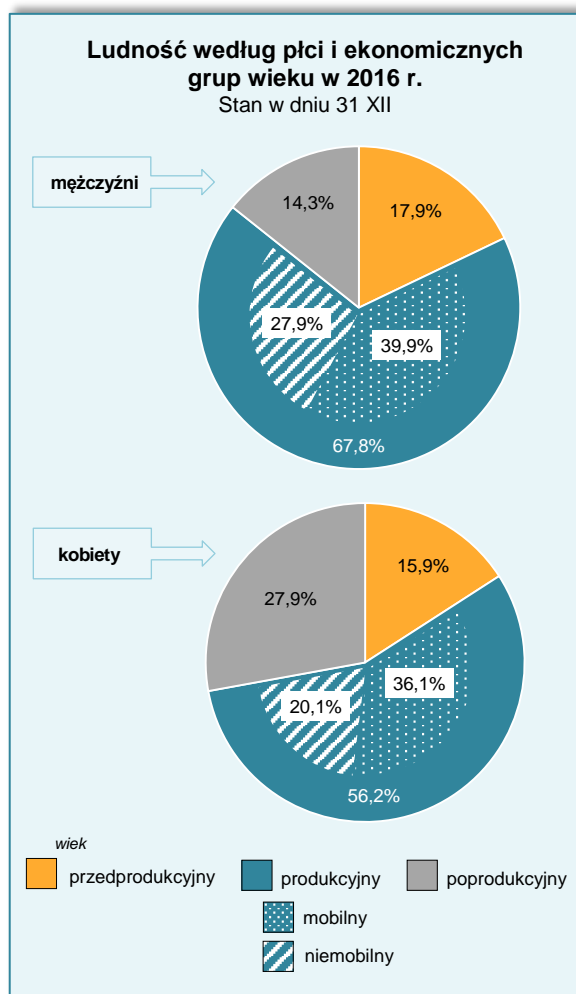
Systematycznie obniża się liczba mieszkańców miast, a wzrasta liczba mieszkańców wsi. Ludność w miastach w końcu grudnia 2016 r. wyniosła 3510,0 tys. i stanowiła 77,0% ogółu mieszkańców, tj. mniej o 0,4% niż w końcu 2015 r. Liczba ludności na wsi zwiększyła się do 1049,1 tys. i w relacji do 2015 r. wzrosła o 0,3%. Udział ludności wiejskiej wyniósł 23,0% i zwiększył się 0,1 p. proc. w relacji do stanu w końcu 2015 r.

Gęstość zaludnienia w województwie śląskim wyniosła 370 osób na 1 km² (123 osoby/km² w kraju). Najwyższą gęstość zaludnienia odnotowano w: Świętochłowicach (3805 osób/km²), Chorzowie (3291 osób/km²), Siemianowicach Śląskich (2663 osoby/km²), a najniższą w: powiecie częstochowskim (89 osób/km²), lublinieckim (93 osoby/km²), kłobuckim (96 osób/km²).

Struktura ludności według płci od lat nie ulega większym zmianom. W ogólnej liczbie ludności przeważały kobiety i stanowiły 51,8% (51,6% w kraju). Współczynnik feminizacji w województwie wyniósł 107,3 (106,7 w kraju). Relacje obydwu płci i nadwyżki jednej nad drugą zmieniają swe wartości w poszczególnych grupach wiekowych. W młodszych grupach wiekowych odnotowano przewagę mężczyzn, natomiast w starszych grupach wiekowych przewagę kobiet. Stałą przewagę kobiet nad mężczyznami odnotowano od wieku 45 lat, w miastach również od wieku 45 lat, a na wsi od wieku 62 lat. W grupie osób w wieku 65 lat i więcej kobiety stanowiły 60,1%. Biorąc pod uwagę przekrój terytorialny według powiatów najwyższy współczynnik feminizacji odnotowano w Częstochowie (112,9), a najniższy w powiecie kłobuckim (102,7).

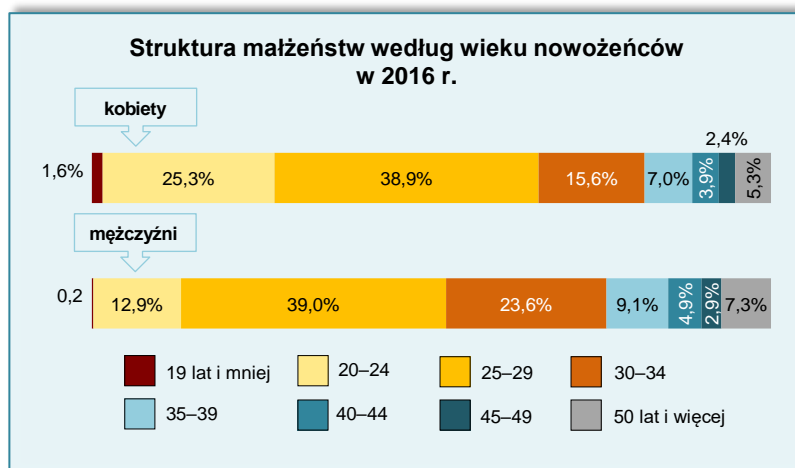
W końcu 2016 r. liczba dzieci i młodzieży (0–17 lat) wyniosła 767,3 tys. i stanowiła 16,8% ludności ogółem (16,8% w 2015 r.). Ludność w wieku produkcyjnym liczyła 2818,4 tys., a jej udział w ludności ogółem zmniejszył się o 0,7 p. proc. do 61,8% w porównaniu z 2015 r. Obniżeniu uległa zarówno liczba ludności w wieku mobilnym (o 22,3 tys., tj. o 1,3%), jak i w wieku niemobilnym (o 17,9 tys., tj. o 1,6%). W 2016 r. odnotowano dalszy wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym; w relacji do końca 2015 r. liczba ta wzrosła o 3,0% do 973,5 tys., a udział w ludności ogółem o 0,7 p. proc. Według stanu w dniu 31 XII 2016 r. na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 61,8 osób w wieku nieprodukcyjnym, tj. przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym (61,7 w kraju); w końcu 2015 r. – 59,9. Wzrost współczynnika obciążenia demograficznego wskazuje na pogłębianie się niekorzystnych relacji i jest efektem zmian w strukturze ludności według ekonomicznych grup wieku.

Najniższą wartość liczby ludności w wieku nieprodukcyjnym przypadającą na 100 osób w wieku produkcyjnym odnotowano w powiecie raciborskim 55,5 (54,1 w 2015 r.), natomiast najwyższą w Bielsku-Białej 68,5 (65,9 w 2015 r.).

MAŁŻEŃSTWA

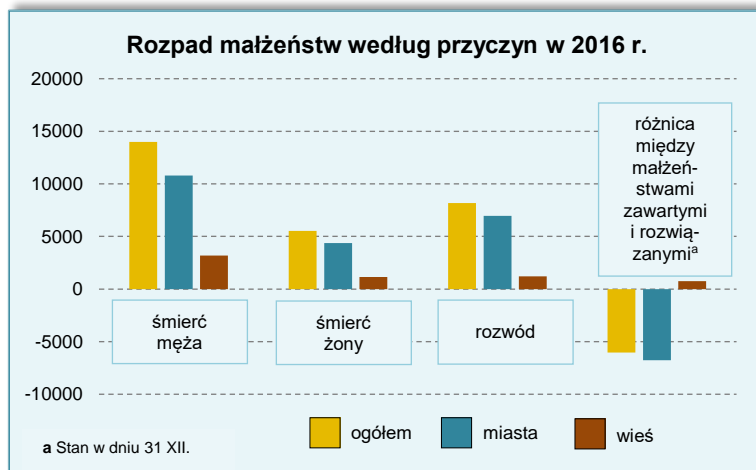
W 2016 r. w województwie śląskim zarejestrowano 23,0 tys. małżeństw, więcej o 2,8% niż w 2015 r.; współczynnik małżeństw (liczba zawartych małżeństw na 1000 ludności) wyniósł 5,03 (4,88 w 2015 r.). Małżeństwa zarejestrowane w miastach stanowiły 76,8% ogólnej liczby zawartych małżeństw. Małżeństwa wyznaczone ze skutkami cywilnymi stanowiły 59,1% (57,2% w 2015 r.). Najczęściej kobiety zawierały związek małżeński, a mężczyźni żenili się w wieku 25–29 lat, tj. 59,3% kobiet zawierających związki małżeńskie i odpowiednio 59,1% mężczyzn. Małżeństwa pierwsze (związki kawaler z panną) liczyły 17,3 tys., tj. 76,9% ogółem związków małżeńskich.

Małżeństwa wyznaczone ze skutkami cywilnymi stanowiły 59,1% (57,2% w 2015 r.). Najczęściej kobiety zawierały związek małżeński, a mężczyźni żenili się w wieku 25–29 lat, tj. 59,3% kobiet zawierających związki małżeńskie i odpowiednio 59,1% mężczyzn. Małżeństwa pierwsze (związki kawaler z panną) liczyły 17,3 tys., tj. 76,9% ogółem związków małżeńskich.

Średni wiek kobiet zawierających związek małżeński (mediana wieku) w 2016 r. wynosił 27,5 roku (27,2 roku w 2015 r.), a średni wiek mężczyzn – 29,7 roku (29,4 roku w 2015 r.). Na wsi związki małżeńskie zawierali przeciętnie młodsi nowożeńcy niż w miastach. Wiek środkowy nowożeńców na wsi wynosił dla mężczyzn 28,2 roku, a dla kobiet 26,1 roku, w miastach odpowiednio: 30,2 roku i 28,0 lat.

W 2016 r. liczba małżeństw rozwiązanych była wyższa od liczby małżeństw nowo zawieranych. Podstawową przyczyną rozpadu małżeństw stanowił zgon jednego ze współmałżonków (70,5% przypadków); na każde 1000 małżeństw istniejących 17,6 uległo rozpadowi przez owdowienie. Szacuje się, że według stanu na koniec 2016 r. w województwie śląskim było 1110,7 tys. małżeństw.

ROZWODY. SEPARACJE

Rozwód jest drugą przyczyną rozpadu związków małżeńskich. W województwie śląskim w 2016 r. orzeczono 8,2 tys. rozwodów, tj. o 0,8% mniej niż w 2015 r. Współczynnik rozwodów liczony liczbą rozwodów na 1000 ludności wyniósł 1,793 (1,652 w kraju) i był wyższy w miastach 1,983 niż na wsi 1,156. Na 1000 nowo zawartych małżeństw – 356 małżeństw rozwiodło się; na 1000 małżeństw istniejących 7 zostało rozwiązanych na drodze sądowej.

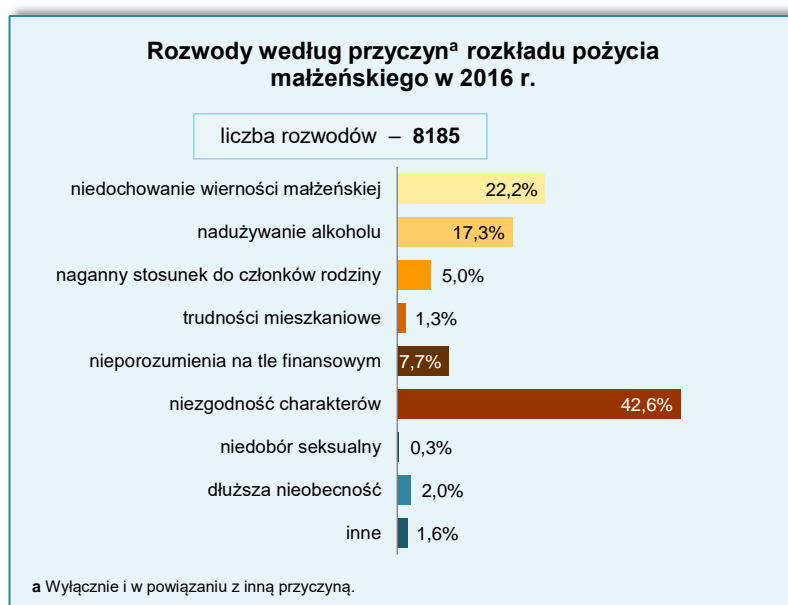
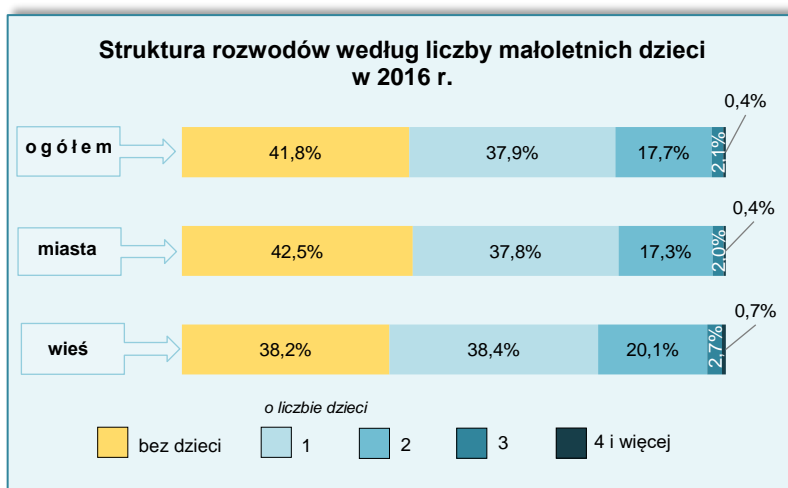
W 2016 r. najczęściej rozwodziły się małżeństwa, w których małżonkowie w momencie zawarcia związku byli w wieku 20–24 lata (2,2 tys. tj. 27,8% ogółem rozwodów). Biorąc pod uwagę wiek małżonków w momencie orzeczenia rozwodu, najwięcej było osób rozwodzących się w wieku 30–34 lata (0,8 tys., tj. 10,3% ogółem rozwodów).

Pozwy rozwodowe najczęściej wnosili małżonkowie ze stażem 5–9 letnim (od zawarcia małżeństwa do wniesienia pozwu) 2,1 tys., tj. 26,0% ogółem. Małżeństwa rozwodzące się ze stażem ponad 30 letnim stanowiły 8,6% rozwodów ogółem.

Małoletnie dzieci na utrzymaniu (będące poniżej 18 lat) posiadało 4,8 tys. małżeństw rozwiedzionych (58,2% ogółem rozwiedzionych małżeństw). Sądy najczęściej wykonywanie władzy rodzicielskiej nad małoletnimi dziećmi powierzały matce (61,0% ogółem rozwiedzionych małżeństw posiadających małoletnie dzieci), natomiast rzadko ojcu (5,0%). Przeciętnie na jedno rozwodzące się małżeństwo przypadało 1,40 małoletnich dzieci.

W 2016 r. sądy udzielały rozwodów najczęściej bez orzekania o winie (73,0%). Orzeczenia rozkładu pożycia małżeńskiego z winy żony stanowiły 4,4% wszystkich przypadków, z winy męża – 17,0%, a z winy obu stron – 5,5%. Najczęściej wskazywaną przyczyną rozwodów (wyłącznie oraz w powiązaniu z inną przyczyną) była niezgodność charakterów, tj. 42,6% ogółem rozwodów.

W 2016 r. odnotowano 250 separacji orzeczonych prawomocnie, mniej o 9,1% niż w 2015 r. Na 100 tys. ludności orzeczono 5,477 separacji (4,195 w kraju). Separacje z powództwa żony stanowiły 76,0% ogółem separacji. Małżeństwa posiadające małoletnie dzieci na utrzymaniu stanowiły 50,0% separacji orzeczonych.

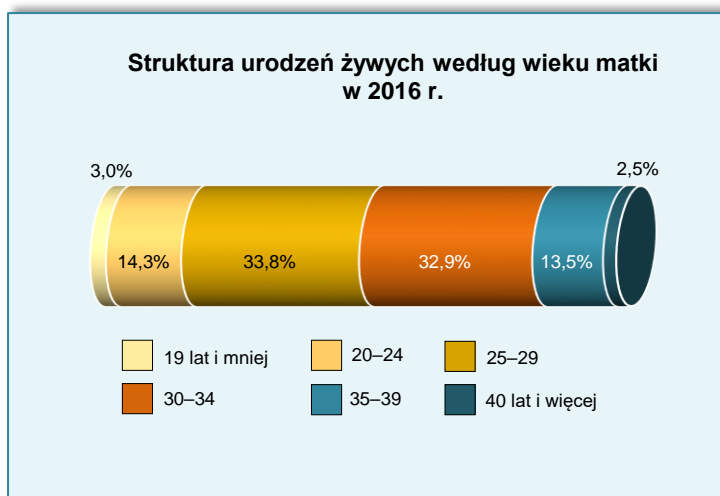
URODZENIA

W latach 2010–2015 w województwie śląskim odnotowano obniżenie się liczby urodzeń, po wzrostach w latach 2006–2009.

W 2016 r. zarejestrowano 42,7 tys. urodzeń żywych, więcej o 2,7% niż w 2015 r. Współczynnik urodzeń wyniósł 9,36‰ (9,09‰ w 2015 r.). Wyższą wartość współczynnika urodzeń odnotowano na wsi (9,95‰) niż w miastach (9,19‰). Najwyższą wartość współczynnika urodzeń odnotowano w powiecie pszczyńskim 12,02‰ (12,00‰ w 2015 r.), natomiast najniższą w Sosnowcu 7,82‰ (7,75‰).

Biorąc pod uwagę strukturę urodzeń żywych według kolejności urodzenia dziecka u matki, niski odsetek dzieci dalszych niż pierwsze i drugie dziecko w urodzeniach ogółem wskazuje, na niski udział kobiet, które skłonne były urodzić więcej niż dwoje dzieci. W 2016 r. dzieci urodzone jako pierwsze lub drugie stanowiły 85,4% urodzeń żywych, mniej o 0,6 p. proc. niż w 2015 r.

W 2016 r. w porównaniu z 2015 r. wzrosła liczba kobiet w wieku 25 lat i więcej (o 4,4%), które zostały matkami, natomiast obniżyła się w wieku 24 lata i mniej (o 4,8%). Urodzenia z matek w wieku 19 lat i mniej stanowiły 3,0% ogółem (3,3% w 2015 r.).

Mediana wieku kobiet, które urodziły dziecko w 2016 r. wyniosła 29,9 roku (29,6 roku w 2015 r.). Wiek środkowy kobiet, które urodziły pierwsze dziecko wyniósł 27,8 roku (27,6 roku w 2015 r.). Biorąc pod uwagę poziom wykształcenia matek – urodzenia z matek z wykształceniem wyższym stanowiły 50,0% (48,9% w 2015 r.) wszystkich urodzeń żywych, z wykształceniem policealnym i średnim 32,9% (33,0% w 2015 r.).

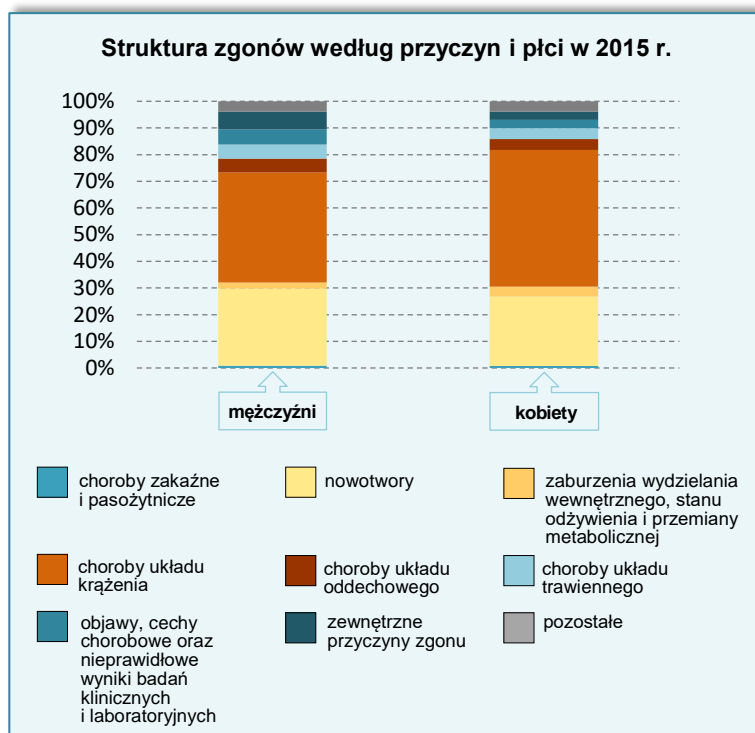
Ogólny współczynnik płodności określany liczbą urodzeń żywych na 1000 kobiet w wieku rozrodczym (15–49 lat) osiągnął wartość 40,22 (38,68 w 2015 r.). Wyższą płodność kobiet odnotowano na wsi niż w miastach (41,25 wobec 39,90); najwyższą płodność kobiet odnotowano w wieku 25–29 lat (91,66). Dla zagwarantowania co najmniej prostej zastępowalności pokoleń wymagane jest kształtowanie się współczynnika dzietności na poziomie 2,10–2,15 tzn. w danym roku na 1 kobietę w wieku 15–49 lat powinno przypadać średnio 2 dzieci. Wartości poniżej tego przedziału wskazują na niekorzystną sytuację demograficzną. Liczba dzieci urodzonych przez kobiety w kolejnych latach nie jest w stanie zapewnić prostej zastępowalności pokoleń. Współczynnik dzietności ogólnej w 2016 r. osiągnął wartość 1,323 (1,258 w 2015 r.); w miastach – 1,310, na wsi 1,364. W rodzinach tworzonych przez prawnie zawarte związki małżeńskie przyszło na świat 32,6 tys. dzieci żywo urodzonych (76,3% ogółem), natomiast w 2015 r. – 31,5 tys. (75,8%). Wzrosła liczba żywo urodzonych dzieci ze związków pozamałżeńskich i wyniosła 10,1 tys. tj. 23,7% ogółem (10,0 tys., tj. 24,2% w 2015 r.).

Wartość współczynnika dynamiki demograficznej w 2016 r. wyniosła 0,873, w miastach na 1 zgon przypadało 0,841 urodzeń, a na wsi 0,992.

W 2016 r. liczba zgonów przewyższała liczbę urodzeń, przyrost naturalny ludności ukształtował się na poziomie minus 6,2 tys. (minus 8,8 tys. w 2015 r.). Współczynnik przyrostu ludności wyniósł minus 1,36‰, w miastach minus 1,74‰, na wsi minus 0,08‰. W większości powiatów województwa śląskiego odnotowano ujemny współczynnik przyrostu naturalnego, najniższe wartości współczynnika odnotowano w: Sosnowcu (minus 4,64‰), Częstochowie (minus 4,39‰), w powiecie będzińskim (minus 4,29‰), zawierciańskim (minus 4,28‰). Dodatni przyrost naturalny odnotowano w jedenastu powiatach; najwyższe wartości współczynnika przyrostu naturalnego zanotowano w powiecie pszczyńskim (3,73‰), w Żorach (3,41‰) oraz w powiecie bieruńsko-lędzińskim (2,35‰).

ZGONY

W 2016 r. zmarło 49,0 tys. osób, mniej o 2,9% niż w 2015 r. Współczynnik zgonów ukształtował się na poziomie 10,73‰, w miastach 10,93‰, na wsi 10,02‰. Liczba zgonów niemowląt na 1000 urodzeń żywych (współczynnik zgonów niemowląt) wyniosła 4,45 (4,73 w 2015 r.). Najwyższą umieralność odnotowano w powiecie zawierciańskim – na 1000 ludności przypadało blisko 13 zgonów, natomiast najniższą w Żorach – ponad 7 zgonów. Wśród ogólnej liczby zgonów 52,0% były to zgony mężczyzn (51,7% w 2015 r.).

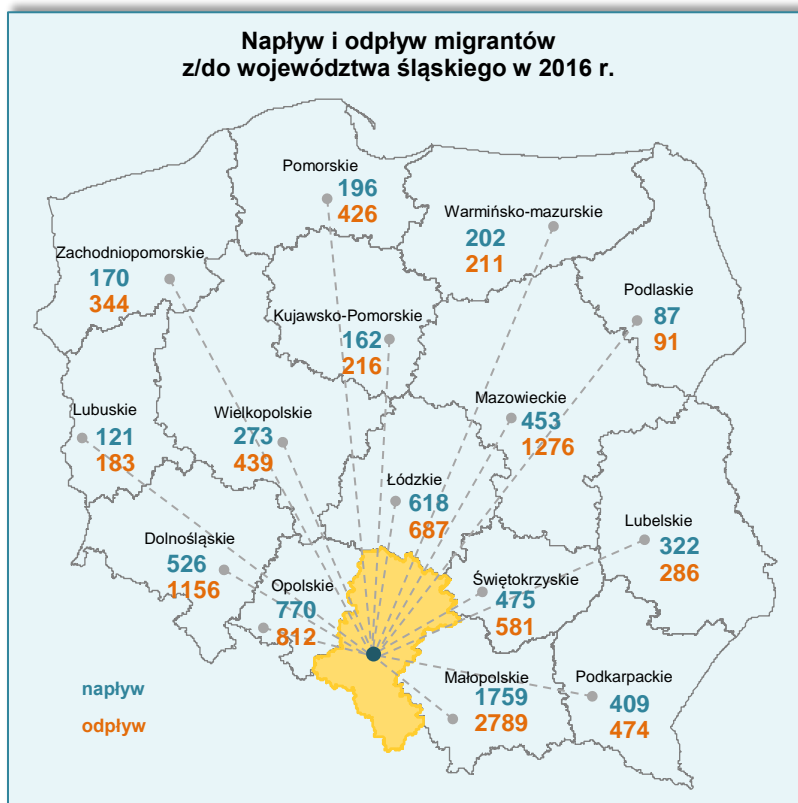

Dane o zgonach według przyczyn ze względu na 2 etapy opracowania prezentowane są z rocznym opóźnieniem. Głównymi przyczynami zgonów w 2015 r. były choroby układu krążenia (46,1%) oraz nowotwory (27,5%). Wśród kobiet umieralność w wyniku chorób układu krążenia była wyższa niż wśród mężczyzn. Na nowotwory częściej umierali mężczyźni niż kobiety.

W ciągu 2016 r. zmarło 190 dzieci poniżej 1 roku życia, tj. o 7 mniej niż w 2015 r. Zgony chłopców stanowiły 58,9% (50,8% w 2015 r.) ogółem zgonów niemowląt. Odsetek niemowląt, które zmarły przed ukończeniem pierwszego miesiąca, w tym w okresie pierwszego tygodnia wyniósł odpowiednio: 69,5% i 51,1%. Główną przyczyną zgonów niemowląt w 2015 r. były niektóre stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym (58,9%).

MIGRACJE LUDNOŚCI

W 2016 r. „odpływ ludności” – wymeldowania z pobytu stałego przewyższał „napływ ludności” – zameldowania na pobyt stały, powodując spadek liczby ludności. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały wyniosło minus 4,6 tys. Na wsi odnotowano dodatnie saldo migracji na pobyt stały 3,1 tys., natomiast w miastach ujemne, tj. minus 7,6 tys. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały w przeliczeniu na 1000 ludności wyniosło minus 1,00 (w miastach minus 2,17, na wsi 2,94).

Ujemne saldo migracji wystąpiło w dwudziestu czterech powiatach województwa śląskiego, a dodatkowo w dwunastu. Najwyższą wartość salda migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 1000 ludności odnotowano w powiatach: mikołowskim (4,73), bielskim (4,40), tarnogórskim (3,18), natomiast najniższą w: Piekarach Śląskich (minus 4,94), Świętochłowicach (minus 4,45), Jastrzębiu-Zdroju (minus 3,85) i Bytomiu (minus 3,84).

W 2016 r. z miast wymeldowało się 35,2 tys. osób, natomiast w miastach zameldowało się 27,5 tys. osób.

Na terenach wiejskich zameldowało się 12,2 tys. osób, natomiast z obszarów wiejskich wymeldowało się 9,1 tys. osób.

Saldo migracji wewnętrznych wyniosło minus 3,4 tys. (minus 3,4 tys. w 2015 r.). Migracje wewnątrzwojewódzkie stanowiły zdecydowaną większość migracji wewnętrznych (31,9 tys. osób).

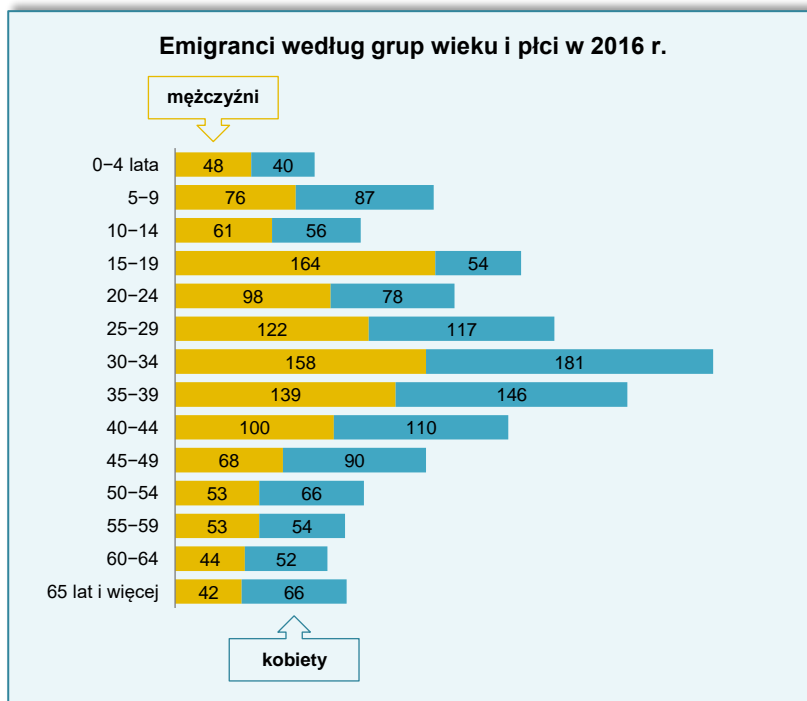
Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały w 2016 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Napływ ^a				Odpływ ^b				Saldo migracji
	ogółem	z miast	ze wsi	z zagranicy	ogółem	do miast	na wieś	za granicę	
O g ó ł e m	39709	28429	9985	1295	44265	26821	15021	2423	-4556
Miasta	27520	19606	6882	1032	35154	21204	11904	2046	-7634
Wieś	12189	8823	3103	263	9111	5617	3117	377	3078

a Zameldowania. b Wymeldowania.

Napływ ludności z innych województw na teren województwa śląskiego wyniósł 6,5 tys. osób (6,9 tys. w 2015 r.), natomiast odpływ ludności z województwa śląskiego do innych województw wyniósł 10,0 tys. osób (10,3 tys. w 2015 r.). W ruchu migracyjnym międzywojewódzkim odnotowano ujemne saldo migracji zarówno w miastach, jak i na wsi.

Obok migracji wewnętrznych ważnym elementem informacji o ruchu ludności są migracje zagraniczne. W 2016 r. saldo migracji zagranicznych na pobyt stały zostało ukształtowane głównie przez liczbę emigrantów. Z województwa śląskiego na stałe wyemigrowało 2,4 tys. osób (20,4% ogółem z kraju). Liczba imigrantów przybywających do województwa wyniosła 1,3 tys. osób; saldo migracji zagranicznych wyniosło minus 1,1 tys. osób.

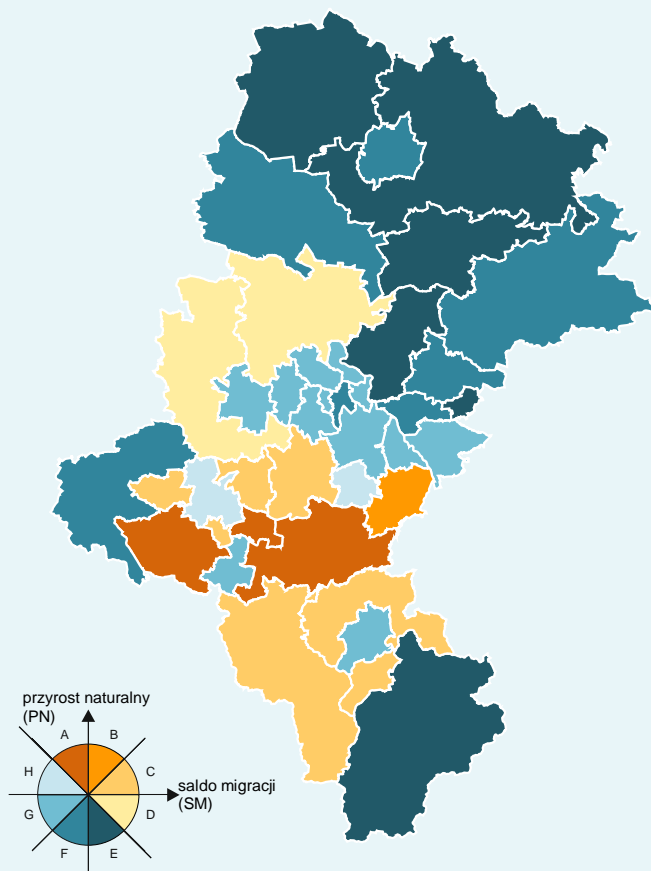

W 2016 r. głównym kierunkiem emigracji mieszkańców województwa śląskiego na stałe były kraje europejskie (95,3%). Najwięcej mieszkańców województwa, którzy opuścili kraj osiedliła się w Niemczech (1,2 tys. osób) i w Wielkiej Brytanii (0,5 tys.). Wśród wyjeżdżających udział osób w wieku 25-44 lat wyniósł 44,3%, a w wieku 19 lat i mniej – 24,2%.

TYOLOGIA DEMOGRAFICZNA POWIATÓW

O stanie ludności decyduje ruch naturalny i migracyjny ludności. Zależność między przyrostem lub ubytkiem naturalnym ludności a dodatnim lub ujemnym saldem migracji pozwala na ocenę występowania na danym obszarze określonego typu przyrostu lub ubytku ludności. W celu wyznaczenia obszarów rozwojowych i regresywnych wykorzystano metodę Webba. Klasyfikacja Webba wyróżnia osiem typów jednostek, tj. typy A, B, C, D jednostki rozwojowe oraz typy E, F, G, H jednostki depopulacyjne.

Typy rozwoju ludnościowego powiatów według metody Webba w 2016 r.

powiaty zaludniające się	A	$+PN > -SM $	(3)
	B	$+PN > +SM$	(1)
	C	$+PN < +SM$	(4)
	D	$ -PN < +SM$	(2)
powiaty wyludniające się	E	$ -PN > +SM$	(5)
	F	$ -PN > -SM $	(7)
	G	$ -PN < -SM $	(12)
	H	$+PN < -SM $	(2)

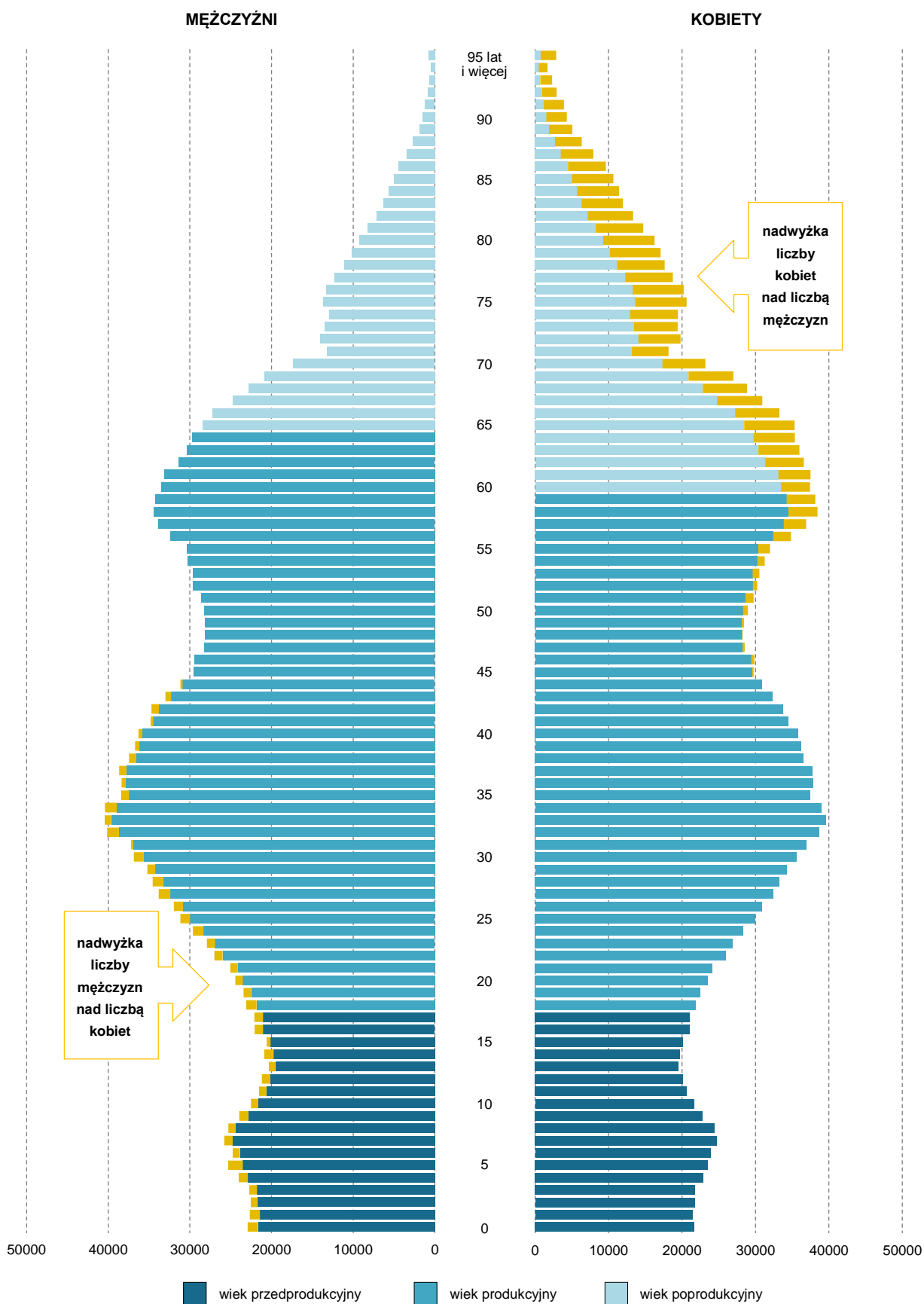
PN – przyrost naturalny
SM – saldo migracji stałej
W nawiasach podano liczbę powiatów.

W 2016 r. spośród 36 powiatów województwa śląskiego dziesięć było aktywnych demograficznie, z czego w pięciu wystąpił wzrost zaludnienia w wyniku dodatniego przyrostu naturalnego oraz dodatniego salda migracji, tj. w powiatach: bielskim, bieruńsko-lędzińskim, cieszyńskim, mikołowskim i rybnickim. W pozostałych 26 powiatach zmiany miały charakter depopulacyjny, w tym w dziewiętnastu powiatach odnotowano spadek zaludnienia w wyniku ujemnego przyrostu naturalnego oraz ujemnego salda migracji m.in. w: Piekarach Śląskich, Sosnowcu, Świętochłowicach, Bytomiu, Częstochowie, Siemianowicach Śląskich, Katowicach, Rudzie Śląskiej i Zabrze.

W województwie śląskim w 2016 r. ubytek liczby ludności powodowany był w większym stopniu ujemnym przyrostem naturalnym niż ujemnym saldem migracji (typ F), podobnie w siedmiu powiatach województwa. W dwunastu powiatach ubytek liczby ludności powodowany był w większym stopniu ujemnym saldem migracji niż ujemnym przyrostem naturalnym (typ G).

Ludność według płci i wieku w 2016 r.

Stan w dniu 31 XII

Województwo śląskie w 2016 r.

Stan w dniu 31 XII

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY (POWIATY I MIASTA NA PRAWACH POWIATU)

- 1 Piekary Śląskie
- 2 Bytom
- 3 Zabrze
- 4 Gliwice
- 5 Ruda Śląska
- 6 Świętochłowice
- 7 Chorzów
- 8 Siemianowice Śląskie

PODREGIONY

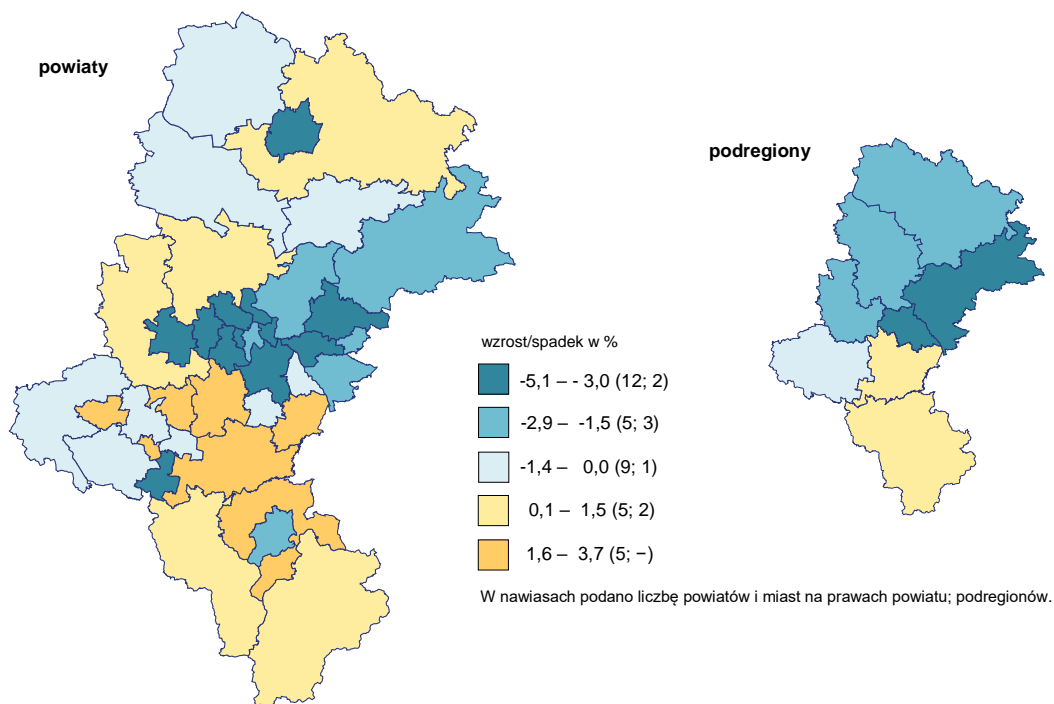
PODZIAŁ WEDŁUG NOMENKLATURY JEDNOSTEK TERYTORIALNYCH DO CELÓW STATYSTYCZNYCH (NTS)

bielski	(3, 1; 38)
bytomski	(2, 2; 19)
częstochowski	(3, 1; 31)
gliwicki	(1, 2; 10)
katowicki	(-, 6; 6)
rybnicki	(3, 3; 25)
sosnowiecki	(2, 3; 21)
tyski	(3, 1; 17)

W nawiasach podano liczbę powiatów, miast na prawach powiatu; gmin.

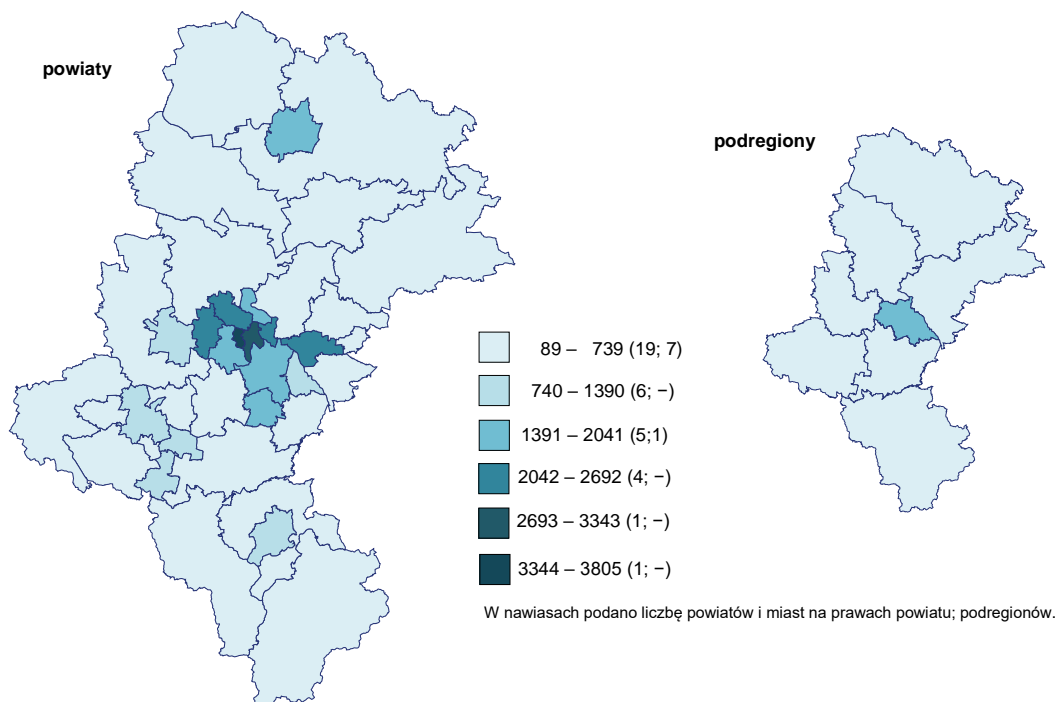
Zmiana liczby ludności w latach 2010–2016

Stan w dniu 31 XII

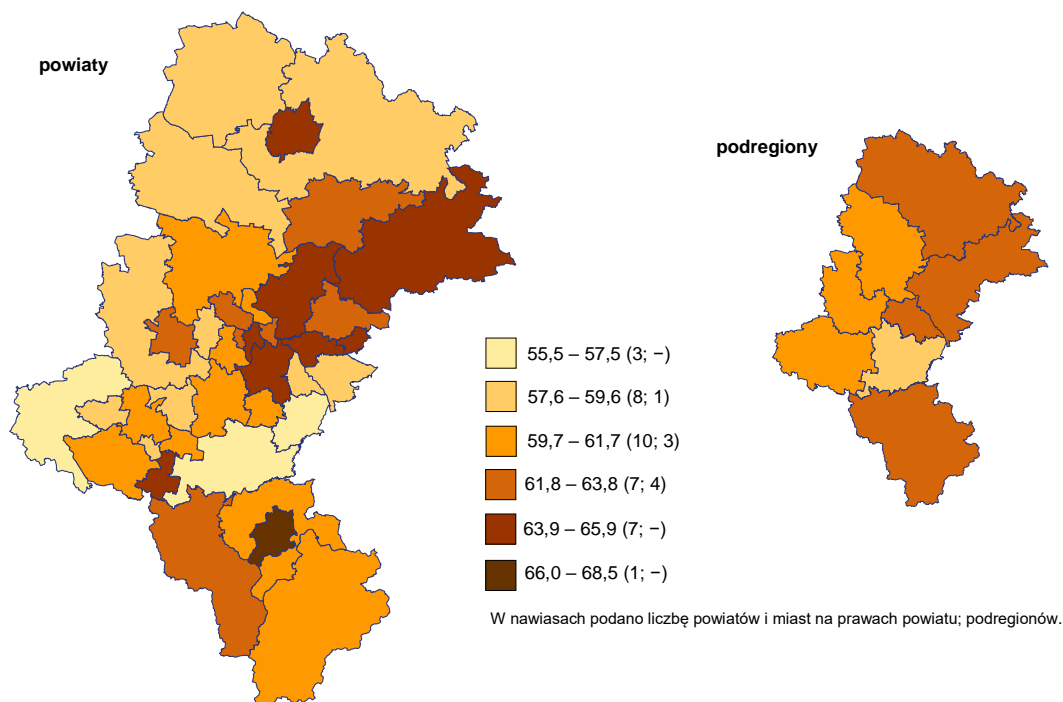

Ludność na 1 km² w 2016 r.

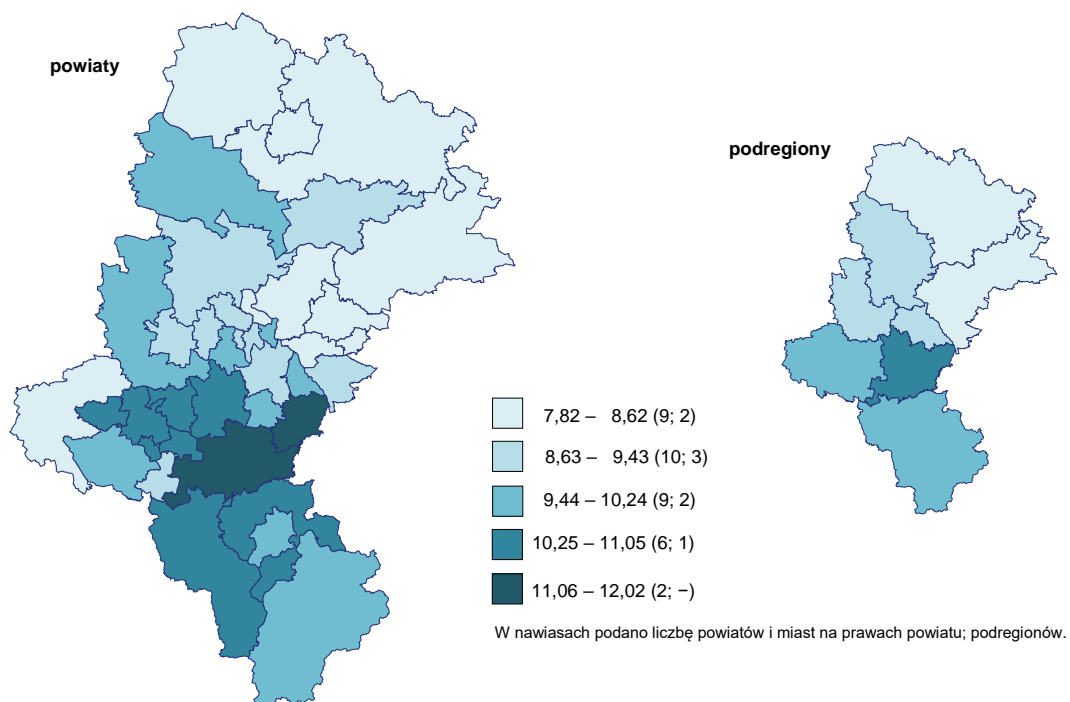
Stan w dniu 31 XII

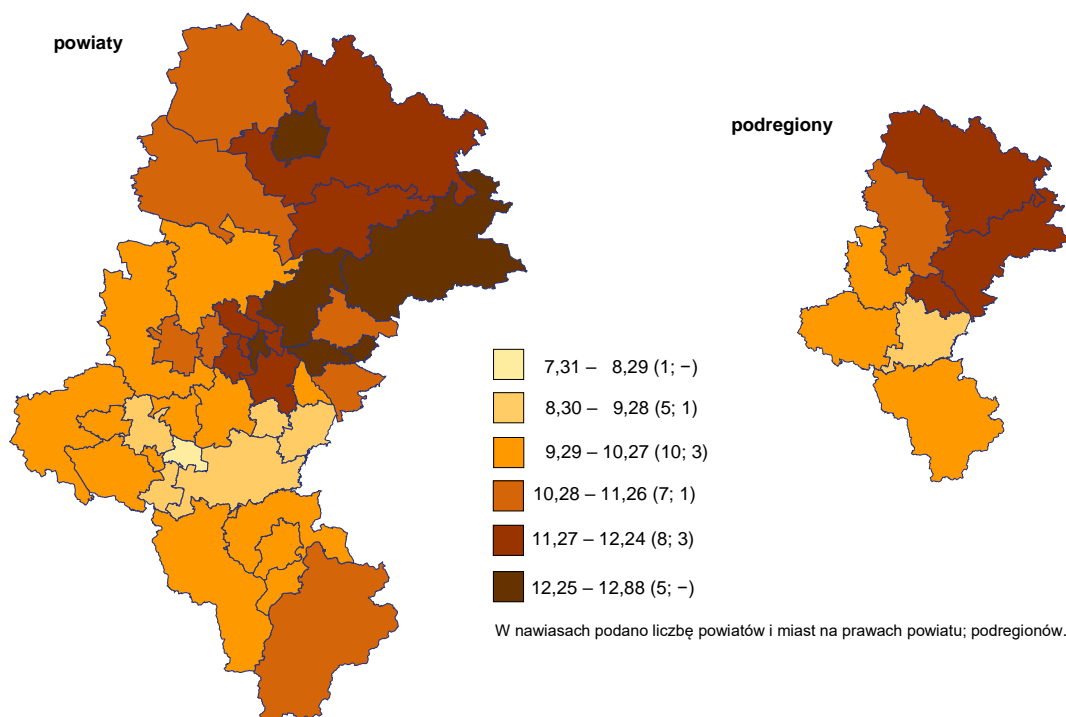
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2016 r.
Stan w dniu 31 XII

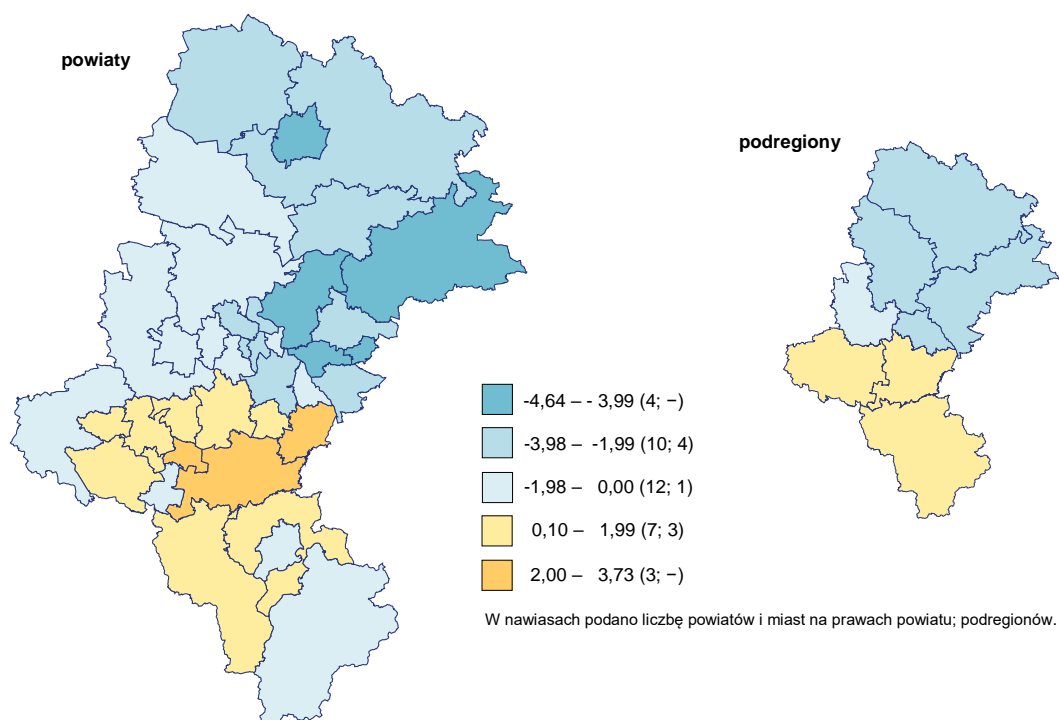
Urodzenia żywe na 1000 ludności w 2016 r.

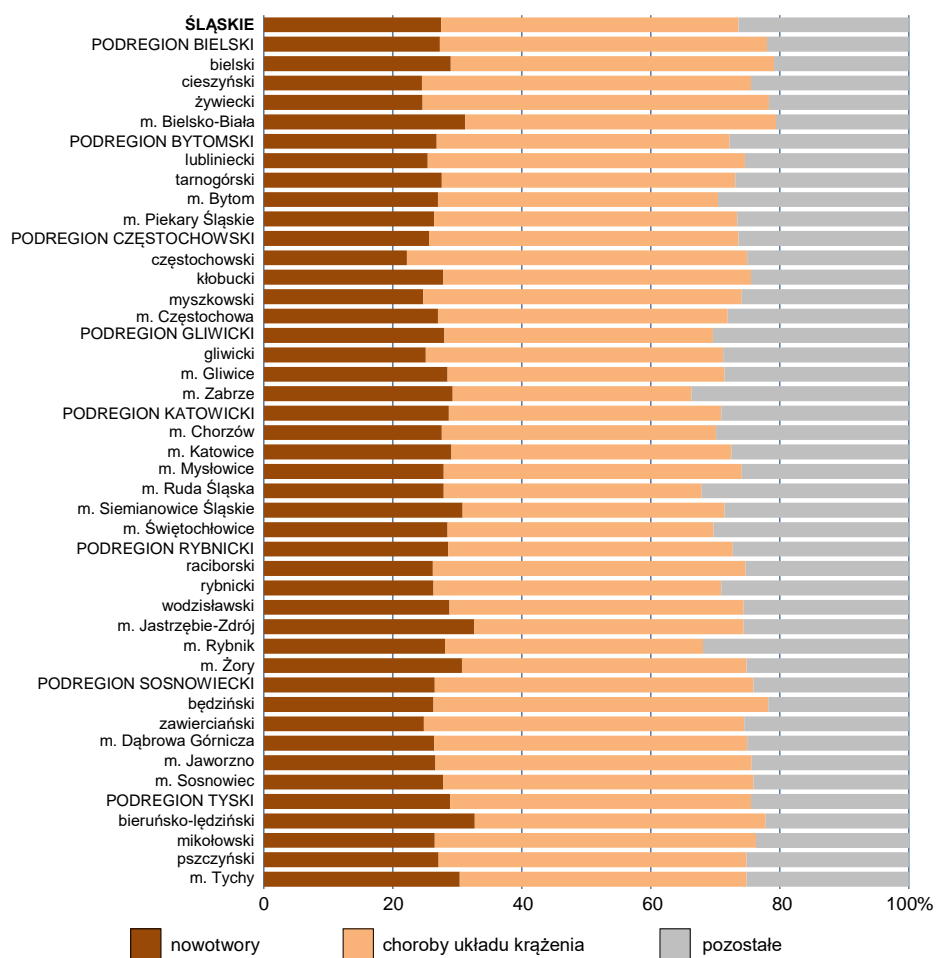
Zgony na 1000 ludności w 2016 r.

Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2016 r.

Zgony według wybranych przyczyn w 2015 r.

Saldo migracji stałej na 1000 ludności w 2016 r.

